

(পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰ এনেকুৱা এক বজাৰ ব্যৱস্থা য'ত অসংখ্য গ্ৰাহক আৰু বিক্ৰেতাই যথাক্ৰমে চাহিদা আৰু যোগানৰ ক্ৰিয়া প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে পূৰ্ণ সাদৃশ্যযুক্ত সামগ্ৰীৰ দাম নিৰ্ধাৰণ কৰে। এনে বজাৰত গ্ৰাহক আৰু বিক্ৰেতাৰ মুক্ত প্ৰবেশ আৰু মুক্ত প্ৰস্থান সম্ভৱ হয়। ইয়াৰোপৰি বজাৰত বিক্ৰী হোৱা সামগ্ৰীৰ দাম, গুণাগুণ আদি যাৱতীয় তথ্যপাতিৰ বিষয়ে ক্ৰেতা আৰু বিক্ৰেতা দুয়োয়ে সম্পূৰ্ণভাৱে অৱগত হয়। পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বিশিষ্টতাৰ বাবে এই বজাৰক অৰ্থনৈতিক কাৰ্যদক্ষতাৰ এক উপযুক্ত মানদণ্ড হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি; যদিও বৰ্তমান সময়ত বহু অৰ্থনীতিবিদে ইয়াক সমৰ্থন আগবঢ়োৱা নাই।)

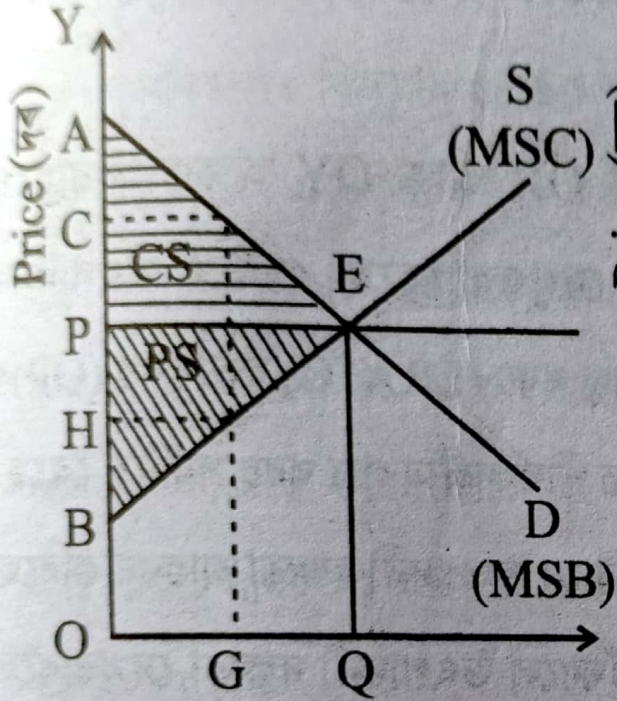
(অৰ্থনৈতিক কাৰ্যদক্ষতাৰ বিষয়ে সঞ্চালনমূলক দক্ষতা আৰু উৎপাদনমূলক দক্ষতা (Productive efficiency)ৰ জৰিয়তে সহজতে বুজিব পৰা যায়। সঞ্চালনমূলক দক্ষতাই ভোক্তাৰ উদ্ধৃত আৰু উদ্যোক্তাৰ উদ্ধৃত সৰ্বোচ্চ হোৱাৰ পৰিস্থিতি এটাক বুজায়। উৎপাদিত দ্ৰব্যৰ পৰিমাণৰ তাৰতম্য ঘটাই এই উদ্ধৃতৰ পৰিমাণ বঢ়োৱাৰ কোনো সম্ভাৱনা নাথাকে। পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত যেতিয়া বজাৰ দৰ প্ৰান্তিক উৎপাদিত খৰচৰ সমান হয় বা যেতিয়া প্ৰান্তিক সামাজিক খৰচ (Marginal Social Cost) প্ৰান্তিক সামাজিক লাভ (Marginal Social Benefit)ৰ সমান হয় তেতিয়া বজাৰখন সঞ্চালনমূলকভাৱে দক্ষ বুলি ক'ব পৰা যায়। এনেকুৱা অৱস্থাত পেৰিট' (Pareto)ৰ সামাজিক কাম্যতা নীতিও (Social optimum) পৰিপূৰণ হয় য'ত উল্লেখ আছে— 'এজনৰ ক্ষতি নকৰাকৈ আন এজনৰ অৱস্থা উন্নত কৰাটো অসম্ভৱ।' (No one can be made better off without at least one other person being made worse off)।)

(আনহাতে, উৎপাদনী দক্ষতাই অপচয় অবিহনে উৎপাদন কৰাকে বুজায়। উৎপাদনী দক্ষতা পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত দীৰ্ঘকালত সৃষ্টি হয় আৰু

এই দক্ষতাৰ বাবে স্বাভাৱিক দৰ (Normal Price) নিম্নতম মুঠ গড় ব্যয়ৰ (Minimum Average total cost) সমানে হোৱা প্ৰয়োজন।)

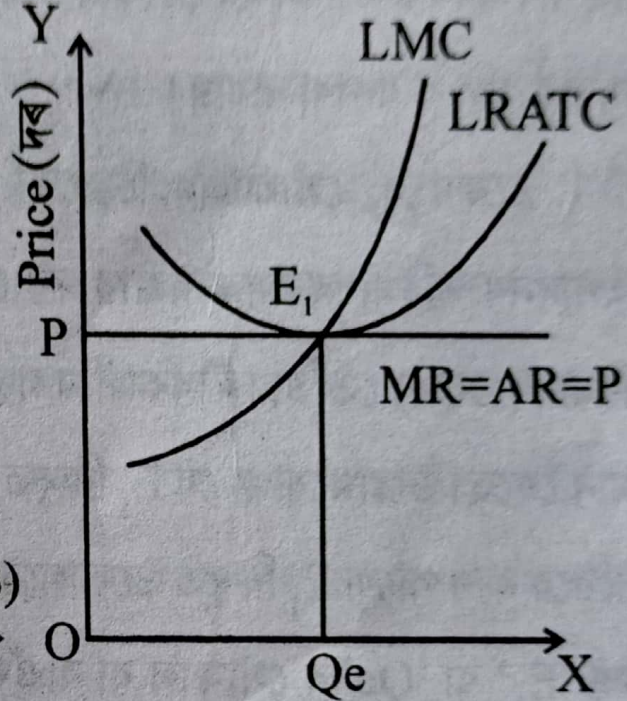
পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ কাৰ্যদক্ষতা চিত্ৰৰ সহায়ত তলত ব্যাখ্যা কৰা হ'ল।

চিত্ৰ : (ক)

Quantity (পৰিমাণ)

চিত্ৰ : (খ)

Quantity (পৰিমাণ)

চিত্ৰ (ক) (বাওঁফালৰ অংশ), OX আৰু OY অক্ষত ক্ৰমাৱয়ে উৎপাদনৰ পৰিমাণ আৰু বজাৰ দৰ দেখুওৱা হৈছে।

চাহিদা ৰেখা (AD)এ যোগান ৰেখা (BS)ক E বিন্দুক কটাকটি কৰাৰ ফলত OP ভাৰসাম্য দৰ নিৰ্ধাৰিত হৈছে। (AD ৰেখাক প্ৰান্তিক সামাজিক লাভ (MSB) আৰু (BS) ৰেখাক প্ৰান্তিক সামাজিক খৰচ (MSC) হিচাপে ধৰি লোৱা হৈছে।) যেতিয়া ভাৰসাম্য দৰ (OP) তেতিয়া ভাৰসাম্য উৎপাদনৰ পৰিমাণ (OQ)। এই অৱস্থাত ভোক্তাৰ উদ্ধৃত হ'ল ΔAPE আৰু উদ্যোক্তাৰ উদ্ধৃত হ'ল ΔBEP । চিত্ৰৰ পৰা এইটো বুজিব পৰা যায় যে উৎপাদিত পৰিমাণ (OQ)তকৈ বঢ়াই বা কমাই ভোক্তাৰ উদ্ধৃত বা উদ্যোক্তাৰ উদ্ধৃত বঢ়োৱাৰ কোনো সম্ভাৱনা

নাই। যিহেতু E বিন্দুত $MSB = MSC$, সেয়েহে এইটো ক'ব পাৰি যে OQ
পৰিমাণৰ উৎপাদনত পূৰ্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰখনৰ উদ্যোগটো
সঞ্চালনমূলকভাৱে দক্ষ। যদিহে OQ তকৈ কম পৰিমাণৰ (ধৰা হ'ল, OQ)
উৎপাদন কৰা হয় তেতিয়া দেখা পাও যে $MSB > MSC$ আৰু যদিহে OQতকৈ
বেছি পৰিমাণৰ উৎপাদন হয় তেতিয়া $MSB < MSC$; যিটো সঞ্চালনমূলকভাৱে
কাৰ্যদক্ষ বুলি ক'ব পৰা নাযায়।

একেদৰে, সোঁফালৰ চিত্ৰতো OX আৰু OY অক্ষত ক্ৰমান্বয়ে
উৎপাদনৰ পৰিমাণৰ আৰু বজাৰ দৰ দেখুওৱা হৈছে। যেতিয়া উৎপাদনৰ
পৰিমাণ (OQe) তেতিয়া দীৰ্ঘকালীন গড় খৰচ (LRATC) বজাৰ দৰ (OP)ৰ
সমান হৈছে। উল্লেখযোগ্য যে E_1 বিন্দুত দীৰ্ঘকালীন গড় খৰচ সৰ্বনিম্ন হৈছে।
সেয়েহে ক'ব পাৰো E_1 বিন্দুত উদ্যোগটোৱে উৎপাদনী দক্ষতা আহৰণ কৰিছে,
কিন্তু ' E_1 ' বা ' Q_e ' ৰ সোঁফাল বা বাওঁফালে উৎপাদনী দক্ষতা দেখুৱাবলৈ
সামৰ্থী হোৱা নাই। যিহেতু দীৰ্ঘকালীন গড় খৰচ (LRATC) কেৱল E_1
বিন্দুতহে সৰ্বনিম্ন হৈছে।